

בבית המשפט העליון

בש"פ 1581/19

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 29.1.2019 ומיום 27.2.2019 שניתנו על ידי כבוד השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: כ"ו באדר א' התשע"ט (3.3.2019)

בשם העוררת: עו"ד דגנית כהן-ויליאמס

בשם המשיב: עו"ד אפרת צרפתי; עו"ד רון דמרי

החלטה

1. ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 29.1.2019 ומיום 27.2.2019 במ"ת 25602-01-19 (השופט נ' אבו טהה), בגדרן הורה בית המשפט על שחרורו של המשיב ל'מעצר בית' בפיקוח, ובתנאים כספיים ואחרים, חלף מעצר מאחורי סורג ובריה, שביקשה העוררת.

רקע

2. ביום 2.1.2019 נעצר המשיב; ביום 10.1.2019 הוגש נגדו כתב אישום ובו שני אישומים. לפי האישום הראשון, במועדים רבים בין השנים 2011-2018 ביצע המשיב מעשים מגונים ומעשי סדום בבתה של זוגתו, קטינה, ילידת שנת 2002 (להלן: המתלוננת). מבלי לפרט את טיבם המדויק של המעשים, די לציין כי בוצעו בין תוך ניצול 'הזדמנויות' שנקרו בדרכו של המשיב, כגון בעת שהמתלוננת ישנה על הספה בבית המשפחה, ובין תוך יצירת אותן 'הזדמנויות', כגון בהסעת המתלוננת ברכבו למקום מבודד. המעשים בוצעו חלקם, בעת שהמתלוננת היתה מתחת לגיל 16; חלקם בוצעו לאחר הגיעה לגיל זה, שלא בהסכמתה החופשית; כולם בוצעו בעודה קטינה. לפי האישום השני, במועדים רבים שאינם ידועים במדויק, הכה המשיב את המתלוננת ואת

ילדיהם המשותפים שלו, ושל בת זוגו, קטינים ילידי השנים 2008 ו-2012, בסטירות על פניהם ובאמצעות כפכף.

3. ביום 17.1.2019 התקיים דיון בבקשת המדינה להורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים. הבקשה נסמכה מבחינה ראייתית על הודעתה של המתלוננת; הודעתה של חברתה, לה סיפרה המתלוננת על המעשים; מזכרי החוקרים המציינים את מצבה הנפשי של המתלוננת; והודעות שמסרו המתלוננת ושני ילדיו של המשיב ביחס למעשי האלימות. באי-כוחו של המשיב לא חלקו על קיומה של עילת מעצר; יחד עם זאת הם טענו ל'כרסום' בראיות לכאורה שכנגד המשיב, זאת נוכח סתירות במועדים שבהם נטען שהתרחשו האירועים ונוכח שינוי בגרסאות מצד המתלוננת. בהחלטה מיום 29.1.2019 קבע בית המשפט המחוזי, כי המדינה "הניחה תשתית ראייתית לכאורית לחובת המשיב", וכי ראוי שההשגות ביחס לראיות לכאורה יתבררו בהליך העיקרי. נוכח האמור, ובהעדר מחלוקת לגבי קיומה של עילת מעצר, פנה בית המשפט לבחון האם ניתן להשיג את תכלית המעצר באמצעות חלופה.

4. ביום 19.2.2018 הוגש תסקיר מעצר מטעם שירות המבחן. בתסקיר הוערך קיומו של סיכון מצד המשיב להישנותן של עבירות מין ושל התנהגות אלימה כלפי ילדיו, והוערך כי קיים סיכון לשיבוש הליכי משפט. צוין, כי מאז מעצרו של המשיב דווח על שיפור במצבה של המתלוננת. נוכח האמור, לא הומלץ על שחרור המשיב לחלופת המעצר שהוצעה – בבית הוריו. המלצה שלילית זו נתמכה גם בקירבה הגיאוגרפית של החלופה המוצעת לבית מגוריה של המתלוננת, ובהערכה כי המשיב יתקשה "לשמור על גבולות לאורך זמן". בדיונים מיום 20.2.2019 ו-21.2.2019 נבחנו חלופות מעצר וערבים נוספים שהוצעו. באת-כוחה של המדינה הדגישה, כי הקושי באימוץ חלופת המעצר נבע בין היתר מהחשש מפני השפעה הרסנית על מצבה הנפשי של המתלוננת, מפגיעה ביכולתה להעיד, ומשיבוש ההליכים כפועל יוצא מכך. עוד הודגש, כי המסוכנות הנשקפת מהמשיב אינה נקודתית, וכי המלצתו השלילית של שירות המבחן לא התבססה רק על חלופת המעצר שהוצעה, אלא גם על נסיבות הקשורות במשיב עצמו.

5. בהחלטה מיום 27.2.2019 הורה בית המשפט המחוזי על שחרור המשיב לחלופת מעצר, ב'מעצר בית' מלא ובפיקוחם לסירוגין של 5 ערבים. בית המשפט עמד על עיקרי התסקיר שהוגש בעניינו של המשיב; המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו; והחשש מפני שיבוש הליכי משפט. אשר למשקלו של חשש זה צוין, כי "בחשש המובנה שקיים במצבים של עבירות מין בתוך המשפחה, אין כדי להספיק" בהעדרן של "אינדיקציות קונקרטיות לשיבוש אשר עולות מנסיבות המקרה הספציפי", ונקבע כי כך הם פני הדברים בעניינו (שם, פסקה 15). בית המשפט בחן את עוצמת הראיות לכאורה שלחובת המשיב, זאת

בהתחשב בטענות באי-כוחו ל'כרסום', לקשיים בגרסת המתלוננת, ובהתחשב בטענת באי-כוחו של המשיב, שלפיה עדותה של המתלוננת טעונה תוספת ראייתית ברמה של סיוע, והראיות שהוצגו בנדון דידן אינן מספיקות לשם כך. נוכח האמור נקבע, כי החלופה החדשה שהוצעה – במיקום גאוגרפי מרוחק ממקום מגוריה של המתלוננת ובפיקוחם של ערבים נוספים – יכולה למזער את המסוכנות הנשקפת מפני המשיב. בית המשפט הורה על שחרורו של המשיב כאמור לעיל, ומכאן ערר המדינה שלפני.

הערר

6. בערר טוענת ב"כ המדינה, כי שגה בית המשפט המחוזי בניתוח עוצמת הראיות לכאורה שלחובת המשיב. לשיטתה, לא היה מקום לייחס משקל לסתירות הלכאוריות שבין תלונת המתלוננת לבין הודעת אמה, מן הטעם שלא היתה למתלוננת הזדמנות להערך למסירת התלונה – שנגבתה בבית ספרה, בעקבות תלונה של הורי חברתה. עוד נטען בהקשר זה, כי שגה בית המשפט כאשר יחס משקל לבעייתיות הנטענת שבתוספת הראייתית לעדות המתלוננת. עוד סבורה ב"כ המדינה, כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא יחס משקל מספיק למסוכנות הרבה הנשקפת מהמשיב בכלל, וכלפי המתלוננת בפרט; לחשש משיבוש הליכים – הן החשש המובנה באופיים של המעשים המיוחסים לו, הן החשש הקונקרטי כפי שתואר בתסקיר שירות המבחן; ולהשפעה האפשרית על מצבה הנפשי של המתלוננת אם ישוחרר המשיב ממעצר.

7. בדיון ביום 3.3.2019 חזרה באת-כוחה של המדינה על האמור בהודעת הערר. באי-כוחו של המשיב עמדו על הקשיים שלשיטתם מתקיימים בתשתית הראייתית, שעיקרם באי-דיוקים במועדי התרחשות האירועים ושינויי גרסאות בעדותה של המתלוננת. עוד נטען, כי התסקיר בעניינו של המשיב איננו נחרץ ושלילי, וכי בדין סטה בית המשפט המחוזי מההמלצה שניתנה בו.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בערר ונתתי דעתי על נימוקיו, שבתי לעיין בהחלטותיו של בית המשפט המחוזי ובתסקיר שהוגש מטעם שירות המבחן, ונדרשתי לטענות באי-כוח הצדדים לפני. אחר הדברים האלה, באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל. בנדון דידן אין מחלוקת בדבר קיומה של עילת מעצר; המחלוקת נעוצה, במשקלן הסגולי של הראיות לכאורה, במסוכנות הנשקפת מהמשיב והחשש מפני שיבוש הליכי משפט. סבורני כי באיזון בין גורמים אלו, היה צורך להגיע לתוצאה שונה מזו שאליה הגיע בית המשפט המחוזי.

9. המעשים המיוחסים למשיב – חמורים המה; המסוכנות ברורה. הכלל במצבים מעין אלו הוא מעצר מאחורי סורג ובריח; חלופת מעצר היא חריג. לא עלה בידי ב"כ המשיב לשכנע כי המסוכנות הנשקפת מן המשיב תפחת במסגרת חלופת המעצר במידה שיכולה להניח את הדעת (ראו בש"פ 660/15 מדינת ישראל נ' פלוני (28.1.2015)). בנדון דידן הוגש תסקיר מטעם שירות המבחן, שבו הוערך במפורש סיכון מצד המשיב, ככל שישוחרר, להישנותן של עבירות מין ואלומות, והובע חשש גם מפני שיבוש הליכים. הלכה ידועה עמנו היא, כי אין בהמלצת שירות המבחן כדי לכבול את שיקול דעתו של בית המשפט. חוות-דעת מקצועית היא, ומשקל רב ינתן לה – אך היא איננה מחייבת. יחד עם זאת, "מקובל כי מקום שהמדובר בתסקיר שאינו חיובי, דחייתו טעונה הנמקה בעלת משקל" (בש"פ 2006/10 מדינת ישראל נ' פלוני (15.3.2010); ראו גם בש"פ 1463/14 מדינת ישראל נ' פלוני (2.3.2014)). בית המשפט המחוזי קבע בהחלטתו, כי התסקיר שלפניו איננו "שלילי ונחרץ", ועל כן שיקול הדעת ביחס לסטייה ממנו רחב יותר. הקביעה נתמכה בהימנעותו של שירות המבחן מלהמליץ על שחרור, זאת להבדיל מהמלצה שלילית 'פוזיטיבית'.

10. אינני סבור כי היה מקום להבחנה זו בנסיבות העניין, מכל מקום אין בה די, נוכח התמונה העולה מעיון בתסקיר כמכלול. התסקיר במהותו איננו חיובי. אין בנמצא טעמים טובים דיים לסטות מההמלצה שניתנה בו, חרף הריחוק הגיאוגרפי היחסי שבחלופת המעצר שהוצעה. החשש מפני שיבוש הליכי משפט איננו חשש בעלמא כפי שציין בית המשפט המחוזי, אלא גם חשש ביחס למשיב גופו, כפי שהובע במפורש בתסקיר שנערך בעניינו. אדרבה. יש ליתן משקל גם לחשש מפני פגיעה בשנית במצבה של המתלוננת וביכולתה להעיד, לכשתתוודע לשחרורו של המשיב (ראו בש"פ 928/19 מדינת ישראל נ' פלוני (7.2.2019)). מסקנה דומה עולה גם בבחינת הראיות לכאורה. לעת הזו די במכלול הראייתי שהוצג, על הודעתה של המתלוננת, ועל התוספות הראייתיות שהציגה המדינה בבחינת למעלה מן הצורך; וזאת גם בהתחשב בטענות לכרסום-מה בגרסתה של המתלוננת. עניין הוא למותב שידון בתיק העיקרי לענות בו ולבררו.

11. סוף דבר, הערר מתקבל. החלטת בית המשפט המחוזי המורה על שחרורו של המשיב בתנאים מבוטלת, והמשיב יהיה נתון במעצר עד תום ההליכים.

ניתנה היום, ל' באדר א' התשע"ט (7.3.2019).

ש ו פ ט